

2025-12-31

Till
Förvaltningsrätten
Box 314
87127 Härnösand

Begäran om laglighetsprövning i Förvaltningsrätten av dessa beslut (A-E) av nämnder i Örnsköldsviks kommun:

- A. Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-12-09 § 159/2025. Beslutet justerat och anslaget 2025-12-12. (Bilaga 1-3)
- B. Bildningsnämnden 2025-12-16 § 89/2025. Beslutet justerat och anslaget 2025-12-18. (Bilaga 4-6)
- C. Kultur- och fritidsnämnden 2025-12-17 § 90/2025. Beslutet justerat och anslaget 2025-12-22. (Bilaga 7-9)
- D. Samhällsbyggnadsnämnden 2025-12-18 § 160/2025. Beslutet justerat och anslaget 2025-12-19. (Bilaga 10-12)
- E. Valfördsnämnden 2025-12-16 § 144/2025. Beslutet justerat och anslaget 2025-12-18. (Bilaga 13-15)

Samtliga dessa beslut är om budget/ekonomisk plan för nämnderna och deras förvaltningar 2026. De är alla fattade på basis av underlag från respektive förvaltning. Dessa underlag innehåller uppgifter om respektive nämnds andel av budgetposten ”Effektivisering och effekthemtagning” i den av Kommunfullmäktige (KF) 2025-06-16 beslutade budgeten för Örnsköldsviks kommun 2026 med plan 2027-2028 (KF § 139/2025). I KF:s beslut är denna post **inte** fördelad på de olika nämnderna. ((Bilaga 16-17)

Vi vill att Förvaltningsrätten prövar om nämnderna har haft befogenhet att utifrån Kommunallagen 5 kap 1§ fatta beslut om sina budgetar utifrån dessa underlag.

I samtliga beslutsunderlag till besluten A-E finns posten ”Effektivisering och effekthemtagning, del av totalt -20 Mkr (Skattemedel 2026)” med en angiven summa, som är beräknad utifrån nämndens andel av kommunens totala skattemedel. Denna fördelning är inte behandlad i Kommunfullmäktige eller något annat politiskt organ.

Enligt **Kommunallagen 5 kap 1§** beslutar KF ”i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen eller regionen, främst

1. mål och riktlinjer för verksamheten,
2. budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor (...)

Enligt **Policy för god ekonomisk hushållning** för Örnsköldsviks kommun (reviderad av kommunfullmäktige § 198/2024) (Bilaga 18) ska beslut om budgetramar beslutas av KF. KF styr genom ”årliga beslut om budget samt beslut om kommunal skattesats. I budget anges mål och direktiv för kommunkoncernen, eventuell förväntad utdelning från Rodretkoncernen och resurser fördelas för både drift och investeringar i kommunen.” Vidare att KF ”har rätt att under året besluta om förändrade resurser (extra skattemedel) för nämnderna. Omdisponering av skattemedel mellan nämnder av betydande omfattning ska alltid beslutas av kommunfullmäktige.” (Avsnitt 2.1)

”Nämnd ansvarar för att verksamheten inom sitt område bedrivs inom den av kommunfullmäktige fastställda budgetramen (skattemedel) och i enlighet med av kommunfullmäktige fastställda mål och eventuella direktiv samt gällande lagstiftning och regler i övrigt.” (Avsnitt 2.3)

”Förvaltningsorganisationen i kommunen ansvarar för att planera för att verksamheten bedrivs inom fastställd budgetram. (Avsnitt 2.4).”

Om syftet med KF:s budgetbeslut hade varit att göra en proportionell fördelning av budgetposten ”Effektivisering och effekthemtagning” så borde denna fördelning ha beslutats redan i KF-beslutet i juni 2025.

I den den 16 juni 2025 av KF antagna budgetskrivelsen/budgetdirektivet förklaras att posten ”Effektivisering och effekthemtagning” ”inte är ett generellt ’besparingskrav’, utan en riktad satsning på att öka kommunens förmåga att leverera mer värde för varje skattekrona.” I budgetskrivelsen står vidare att ”I detta ingår årlig översyn av all verksamhet samt effekthemtagning av digitalisering och upphandling.”

I budgetdebatten på KF den 16 juni 2025 anförde kommunalrådet Johannes Nordin (M) angående hur stor andel av posten som skulle fördelas till skolan/Bildningsnämnden:

”Som jag sa, jag har inte svar på exakt var i skolan som det går att effektivisera. Det är inte säkert att det blir nåt på skolan alls. Det här är en kommunövergripande liksom effektiviseringsgrej.”

(Utskrift från videoinspelningen på kommunens hemsida).

KF:s budgetskrivelse och budgetdebatten inför KF-beslutet i juni visar alltså att KF inte givit direktiv om proportionell fördelning av den stora budgetposten ”Effektivisering och effekthemtagning” utan att fördelning skulle ske senare utifrån analys av bl a effekter av digitalisering och upphandlingar.

Att den fördelning av budgetposten som nu indirekt har gjorts av nämnderna i deras beslut enligt A-E ovan är ett ärende av principiell beskaffenhet och av större vikt för kommunen som enligt kommunallagen ska fattas av kommunfullmäktige framgår tydligt om man jämför det beslut om fördelning av budgetramar mellan nämnderna som KF fattade 16 juni 2025 med dessa beslut. Genom nämndernas beslut A-E görs större ändringar av nämndernas budgetramar än genom det budgetbeslut som KF tog i juni 2025.

I KF:s budgetbeslut anges i tabellen för resultatbudgeten de förändringar som görs i respektive nämnds skattemedel pga förändringar i angivna budgetposter. KF beslutade genom detta att tilldelningen av skattemedel till respektive nämnd skulle förändras på detta sätt i budgeten för 2026 respektive planen för 2027 och 2028 (miljoner kronor):

Nämnd	2026	2027	2028
Kommunstyrelsen	0	0	0
Samhällsbyggnadsnämnden	0,9	-0,4	1,6
Kultur- och fritidsnämnden	0	-6,5	-6,5
Bildningsnämnden	0	-10	-10
Välfärdsnämnden	31,1	39,1	47,1
Summa förändringar	32	22,2	32,2

Förändringarna är jämfört med nämndernas skattemedel budgetåret 2025. Det betyder alltså att nämnderna 2027 enligt denna plan skulle få 9,8 Mkr mindre än 2026 och 2028 få 10 Mkr mer än 2027.

Om man summerar den fördelning som görs av budgetposten ”Effektivisering och effekthemtagning” i de ovan angivna besluten A-E från nämnderna blir resultatet dessa förändringar av skattemedlen (miljoner kronor):

Nämnd	2026	2027	2028
KS/Kommunledningsförvaltningen	-1,4	-4,3	-10,8
Samhällsbyggnadsnämnden	-1,7	-5,2	-13
Kultur- och fritidsnämnden	-1,2	-3,6	-9
Bildningsnämnden	-7,8	-23,3	-58,2
Välfärdsnämnden	-7,9	-23,6	-59
Summa förändringar	-20	-60	-150

Förändringarna är även här jämfört med nämndernas skattemedel budgetåret 2025. Det betyder alltså att nämnderna enligt denna plan skulle få 40 Mkr mindre 2027 än 2026 och få 90 Mkr mindre 2028 än 2027.

Vår slutsats är att genom de överklagade besluten så har allmänheten och kommunfullmäktige inte kunnat ta del av beslutsunderlag, diskutera olika alternativ och fatta beslut enligt gällande regelverk i dessa principiella budgetfrågor.

Mellansel den 31 december 2025

Göran Wählstedth

Bifogade handlingar/bilagor – kan ses genom att [klicka på berörd nämnd eller kommunfullmäktige här på kommunens hemsida](#).